

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญงอกงามทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อีกทั้งยังช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในประเทศให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา รัฐได้ให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องในการขยายโอกาสทางการศึกษาทุกระดับ โดยการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี และขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น 12 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าาย ทำให้ประชาชนหันมาให้ความสำคัญกับการศึกษาและได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มมากขึ้น

ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษา (ทั้งระดับปริญญาและต่ำกว่าปริญญา) ยังไม่พอรองรับความต้องการในการศึกษาของประชาชน ถึงแม้ว่าจะมีสถาบันอุดมศึกษาตั้งอยู่ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ แต่ขนาดการกระจายต่างกันตั้งแต่จังหวัดละ 1 - 36 แห่ง โดยสถาบันอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา มีอยู่ในทุกจังหวัด ส่วนสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญากระจายอยู่ในทุกเขต (เขตพัฒนาตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนด มี 10 เขต) แต่ไม่ทุกจังหวัด ตั้งแต่เขตละ 7-21 แห่ง (ไม่รวมกรุงเทพมหานครซึ่งมีมากที่สุด จำนวน 54 แห่ง) จังหวัดที่ไม่มีมีสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญา มี 24 จังหวัด โดยเฉลี่ยมีสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาเขตละ 13 แห่ง สำหรับจำนวนสถาบันระดับต่ำกว่าปริญญานั้น หากไม่รวมนับในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีปริมาณมากที่สุด 103 แห่งแล้ว โดยเฉลี่ยมีสถาบันอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาเขตละประมาณ 53 แห่ง (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548) แต่อย่างไรก็ตาม สถาบันอุดมศึกษาที่มีอยู่ยังไม่สามารถบริการให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาได้เพียงพอ และไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชนได้

นอกจากนี้ จากผลกระทบทางสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลให้ประชาชน โดยเฉพาะที่อาศัยอยู่ในชนบทจำนวนหนึ่ง กลายเป็นผู้ด้อยโอกาสในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ซึ่งขาดแคลน ยากไร้ ต้องทิ้งถิ่นฐานบ้านเกิดไปประกอบอาชีพที่อื่น ทำให้ชุมชนอ่อนแอและขาดการพัฒนา โดยที่ผ่านมามีผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าจำนวนมากที่สะสมอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด แต่ไม่สามารถศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาได้ ด้วยสาเหตุของความไม่พร้อมด้านต่างๆ เช่น ความยากจน ความไม่สะดวกในการเดินทาง หรือจำเป็นต้องประกอบอาชีพที่ขาดโอกาสในการศึกษาต่อ ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะได้เรียนรู้ตลอด

ชีวิต โดยยึดหลักการตามนโยบาย “การศึกษาสร้างชาติ สร้างคน และสร้างงาน” รัฐบาลจึงกำหนดไว้ในนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ด้านการศึกษาข้อ 4 ที่ว่า จัดให้มีวิทยาลัยชุมชน โดยเฉพาะในจังหวัดที่ยังขาดแคลนสถาบันอุดมศึกษา (สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน, 2547) ซึ่งนับว่าวิทยาลัยชุมชนเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอีกระบบหนึ่ง ที่เป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ให้ผู้ที่พลาดโอกาสในการศึกษาได้เข้ามาศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อันจะเป็นรากฐานที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งในที่สุด

วิทยาลัยชุมชนได้จัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกในปีการศึกษา 2545 จำนวน 10 แห่ง ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตาก พิจิตร หนองบัวลำภู บุรีรัมย์ มุกดาหาร สระแก้ว อุทัยธานี ระนอง และนราธิวาส และในปีต่อๆ มาได้มีการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนเพิ่มขึ้นอีก โดยให้มีการจัดตั้งในจังหวัดขนาดใหญ่ที่มีแรงงานหรือประชาชนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาระดับสูงจำนวนมาก จนมาถึงปัจจุบัน ได้มีการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนเพิ่มขึ้นเรื่อยมาอีก จำนวน 8 แห่ง คือ ในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร ปัตตานี ยะลา สตูล ยโสธร พังงา และตราด ซึ่งมีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น

จากการดำเนินงานของวิทยาลัยชุมชนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคหลายอย่างในการจัดการเรียนการสอน อาทิเช่น การขาดบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนผู้ใหญ่ และพื้นฐานความรู้ของนักศึกษาที่ต่างกันมาก ระยะทางระหว่างที่อยู่อาศัยและสถานศึกษา (สุพจน์ ตันติศิริวิทย์, 2545) ประกอบกับปัจจุบันสถาบันการศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับ โดยระบบประกันคุณภาพการศึกษาจะประกอบไปด้วยระบบย่อย 3 ระบบ คือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ (กรมสามัญศึกษา, 2543) และแต่ละระบบจะต้องมีองค์ประกอบและกลไกการจัดกิจกรรมที่รองรับเพื่อให้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาดำเนินไปได้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ โดยในการสร้างระบบประกันคุณภาพ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นจำเป็นจะต้องมีตัวบ่งชี้เพื่อบ่งบอกถึงคุณภาพการศึกษาของการศึกษาในระดับนั้นๆว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับใด (พัชรินทร์ วงศ์จันทร์, 2547) ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันการศึกษาแต่ละแห่งจะต้องมีตัวบ่งชี้เพื่อนำมาตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพราะตัวบ่งชี้จะทำให้สถานศึกษาทราบได้ว่าเมื่อมีการประเมินคุณภาพของการจัดการศึกษาแล้ว สถาบันนั้นมีคุณภาพอยู่ในระดับใด มีจุดเด่นที่ต้องสนับสนุนให้มีมากยิ่งขึ้น หรือมีจุดด้อย ข้อบกพร่องต่างๆ ที่ต้องเร่งแก้ไขประการใดบ้าง

การจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนจำเป็นต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และถูกประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน

คุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งในปี 2548 มีวิทยาลัยชุมชน จำนวน 10 แห่ง คือ วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน วิทยาลัยชุมชนตาก วิทยาลัยชุมชนพิจิตร วิทยาลัยชุมชนหนองบัวลำภู วิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์ วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร วิทยาลัยชุมชนสระแก้ว วิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี วิทยาลัยชุมชนระนอง และวิทยาลัยชุมชนนราธิวาส ได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากผู้ประเมินภายนอก โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินของวิทยาลัยชุมชนทั้ง 10 แห่งนั้น ใช้เกณฑ์และมาตรฐานของระดับอุดมศึกษา

เนื่องจากเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา รวมทั้งโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาต่างๆ ของวิทยาลัยชุมชนและอุดมศึกษาค่อนข้างมีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาและพัฒนาเกี่ยวกับตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนโดยเฉพาะ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน และศึกษาคุณภาพการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน เพื่อนำผลวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนต่อไป

คำถามวิจัย

1. ตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนควรมีอะไรบ้าง
2. คุณภาพการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนเป็นอย่างไร
3. แนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนมีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน
2. เพื่อศึกษาคุณภาพการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอในการพัฒนาการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ วิทยาลัยชุมชน จำนวน 18 แห่ง ประกอบไปด้วย วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน วิทยาลัยชุมชนตาก วิทยาลัยชุมชนพิจิตร วิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์ วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร วิทยาลัยชุมชนหนองบัวลำภู วิทยาลัยชุมชนสระแก้ว วิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี วิทยาลัยชุมชนระนอง วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส วิทยาลัยชุมชนปัตตานี วิทยาลัยชุมชนยะลา วิทยาลัย

ชุมชนสตูล วิทยาลัยชุมชนสมุทรสาคร วิทยาลัยชุมชนยโสธร วิทยาลัยชุมชนพังงา วิทยาลัยชุมชนตราด และวิทยาลัยชุมชนกรุงเทพมหานคร

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษาที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในวิทยาลัยชุมชน และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ มีจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Output) โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

1) ด้านปัจจัยนำเข้า มีมาตรฐาน จำนวน 4 มาตรฐาน ได้แก่ การกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์และแผนงาน ความสามารถของอาจารย์ การจัดหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้บริหาร

2) ด้านกระบวนการ มีมาตรฐาน จำนวน 5 มาตรฐาน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ การบริหารจัดการของเครือข่าย การบริหารจัดการการเงินและทรัพยากร และระบบประกันคุณภาพภายใน

3) ด้านผลผลิต มีมาตรฐาน จำนวน 4 มาตรฐาน ได้แก่ คุณลักษณะของผู้เรียน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในชุมชน การทำนุบำรุงศาสนาและศิลปวัฒนธรรม และความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ตัวบ่งชี้ หมายถึง สารสนเทศเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพที่แสดงถึงค่าหรือบอกสภาพของสิ่งที่มุ่งวัดในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

วิทยาลัยชุมชน หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ซึ่งบริหารจัดการโดยชุมชน มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาและฝึกอบรมด้านวิชาการและด้านวิชาชีพ ตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลในชุมชน ในที่นี้หมายถึงวิทยาลัยชุมชน จำนวน 18 แห่ง คือ วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน วิทยาลัยชุมชนตาก วิทยาลัยชุมชนพิจิตร วิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์ วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร วิทยาลัยชุมชนหนองบัวลำภู วิทยาลัยชุมชนสระแก้ว วิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี วิทยาลัยชุมชนระนอง วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส วิทยาลัยชุมชนปัตตานี วิทยาลัยชุมชนยะลา วิทยาลัยชุมชนสตูล วิทยาลัยชุมชนสมุทรสาคร วิทยาลัยชุมชนยโสธร วิทยาลัยชุมชนพังงา วิทยาลัยชุมชนตราด และวิทยาลัยชุมชนกรุงเทพมหานคร

คุณภาพการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน หมายถึง การจัดการศึกษาในวิทยาลัยชุมชน ที่มุ่งให้เกิดคุณลักษณะด้านต่างๆ ที่พึงประสงค์ต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนของ

วิทยาลัยชุมชน และบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ประกอบไปด้วยองค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต

ตัวบ่งชี้ด้านปัจจัยนำเข้า หมายถึง สารสนเทศเกี่ยวกับลักษณะของการจัดการศึกษาที่วิทยาลัยชุมชนพึงมีเพื่อให้เกิดคุณภาพในการจัดการศึกษา ได้แก่ การกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์และแผนงาน การจัดหลักสูตร ความสามารถของอาจารย์ และคุณลักษณะของผู้บริหาร

ตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการ หมายถึง สารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาในวิทยาลัยชุมชน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ การบริหารจัดการของเครือข่าย การบริหารจัดการการเงินและทรัพยากร การบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล และระบบประกันคุณภาพภายใน

ตัวบ่งชี้ด้านผลผลิต หมายถึง สารสนเทศที่แสดงถึงผลสำเร็จ ผลการดำเนินงานที่ได้จากการจัดการศึกษาในวิทยาลัยชุมชน ได้แก่ คุณลักษณะของผู้เรียน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในชุมชน การทำนุบำรุงศาสนา และศิลปวัฒนธรรม และความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

การกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์และแผนงาน หมายถึง การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ พันธกิจ และแผนการดำเนินงานของวิทยาลัยชุมชนอย่างชัดเจน โดยทุกคนมีความเข้าใจในหลักการดังกล่าว และมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้

ความสามารถของอาจารย์ หมายถึง การที่อาจารย์มีคุณวุฒิด้านการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับการสอนในวิทยาลัยชุมชน มีปริมาณงานสอนที่เหมาะสม รวมทั้งมีความสามารถด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพได้

การจัดหลักสูตร หมายถึง วิทยาลัยชุมชนได้ทำการเปิดสอนหลักสูตรการศึกษาในรายวิชาต่างๆ ที่หลากหลาย และตอบสนองความต้องการของชุมชน

คุณลักษณะของผู้บริหาร หมายถึง การที่ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชน และรองผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชน มีความมุ่งมั่นและทุ่มเทในการทำงาน รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่อย่างโปร่งใส ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผลประโยชน์ของวิทยาลัยชุมชน

การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอนทั้งอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมทั้งทางทฤษฎีกับการปฏิบัติ รวมทั้งมีการใช้เทคโนโลยีประกอบการสอน การจัดกิจกรรมเสริมทักษะตามความเหมาะสม

การบริหารจัดการของเครือข่าย หมายถึง ความสามารถในการจัดการศึกษาของหน่วยจัดการศึกษาให้ตรงตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของวิทยาลัยชุมชน ความพร้อมในด้านทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษา รวมถึงมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ และพัฒนานักศึกษาเป็นอย่างดี

การบริหารจัดการการเงินและทรัพยากร หมายถึง ความเหมาะสมในการใช้จ่ายเงินในการบริหารจัดการของวิทยาลัยชุมชน โดยมีระบบการจัดทำบัญชี ระบบการควบคุมทางการเงิน รวมทั้ง ระบบการบริหารจัดการพัสดุที่มีประสิทธิภาพ

การบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล หมายถึง การที่วิทยาลัยชุมชนมีระบบการสรรหา ระบบการประเมินบุคลากรที่ยุติธรรม มีการวิเคราะห์โครงสร้างและแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างชัดเจน และมีการส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรทุกส่วนในวิทยาลัยชุมชนให้มีการอบรมและพัฒนาวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง

ระบบประกันคุณภาพภายใน หมายถึง วิทยาลัยชุมชนมีการจัดทำระบบประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา และสอดคล้องกับพันธกิจของวิทยาลัยชุมชนเอง โดยมีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน ปรับปรุงงาน และรายงานการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ตรงตามความเป็นจริง

คุณลักษณะของผู้เรียน หมายถึง ลักษณะของผู้เรียนที่วิทยาลัยชุมชนคาดหวังจะให้เกิดกับผู้เรียนในด้านต่างๆ คือ เมื่อผู้เรียนได้เข้าเรียนในวิทยาลัยชุมชนแล้ว จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำรงชีวิตในสังคม มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีจิตใจที่สมบูรณ์ ฯ

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในชุมชน หมายถึง การจัดทำโครงการความร่วมมือต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนระหว่างวิทยาลัยชุมชน อาจารย์ ผู้เรียน และชุมชน รวมถึงการที่ผู้ทรงคุณวุฒิเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนในวิทยาลัยชุมชน

การทำนุบำรุงศาสนาและศิลปวัฒนธรรม หมายถึง วิทยาลัยชุมชนมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ตัววิทยาลัยชุมชนเองเป็นแหล่งการเรียนรู้ด้านศาสนา และศิลปวัฒนธรรมที่ดั่งงามของท้องถิ่นและของชาติ

ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หมายถึง ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน ได้แก่ ชุมชน ผู้เรียน ศิษย์เก่า ผู้ว่าจ้าง ระดับความพึงพอใจในการให้บริการต่อชุมชน และการจัดสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยชุมชน

คณะกรรมการสภาวิทยาลัยชุมชน หมายถึง ผู้แทนชุมชนทุกส่วนของสังคมในจังหวัดนั้นๆ ที่มีวิทยาลัยชุมชนตั้งอยู่ มีหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษา ออกระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ตลอดจนให้คำปรึกษา ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารวิทยาลัยชุมชน หมายถึง ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชน รองผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชน และบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการบริหารงานในวิทยาลัยชุมชน

อาจารย์ หมายถึง ผู้สอนที่ทำการสอนในวิทยาลัยชุมชนที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและรวมถึงผู้สอนที่ทำการสอนในวิทยาลัยชุมชนที่ไม่ได้เป็นข้าราชการครูแต่ได้รับค่าตอบแทนการสอนจากวิทยาลัยชุมชน

หน่วยจัดการศึกษา หมายถึง สถานที่ที่ใช้เป็นห้องเรียนในการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยชุมชนโดยตั้งอยู่ซึ่งภายในบริเวณชุมชนหรือภายในจังหวัดที่วิทยาลัยชุมชนตั้งอยู่ซึ่งเปรียบเสมือนเครือข่ายการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการประเมินคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน
2. ได้ทราบถึงคุณภาพการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนและข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยชุมชนต่อไป